

Tekniikan Akateemisten liitto TEK ry:n lausunto Hallituksen esityksestä työsopimuslain 3 luvun 5 §:n muuttamiseksi:

Kilpailukieltosopimukseen on liittynyt paljon epävarmuustekijöitä jäsentemme keskuudessa. Kilpailukieltosopimukset ovat yleistyneet ja niihin liittyvä tulkinta vaikeuttaa työntekijöiden siirtymistä työpaikasta toiseen. Kilpailukieltosopimukset ja niiden peruste ei aina ole täysin selvä, koska niitä käytetään myös vakiomuotoisissa sopimuksissa. Tämä korostuu siinä, että ne ovat työnantajille maksuttomia, eli niitä on helppo asettaa, kun ei tarvitse tehdä punnintaa niiden tarpeellisuudesta.

Esityksessä esitetään, että korvauksen prosenttiosuus palkasta olisi 40 prosenttia enintään 6 kuukauden kilpailukielloissa ja 60 prosenttia tätä pidemmissä. Tekniikan Akateemisten liitto TEK ry katsoo, että korvauksen porrastamiselle ei ole perusteita, eikä korvauksen suuruuden suhteen työntekijöitä pidä asettaa eriarvoiseen asemaan. Yhdenvertaisen kohtelun sivuuttamiselle ei ole esitetty asiallisia perusteita. Korvauksen tulee vastata työntekijän tavanomaista palkkaa. Esitetyt eritasoiset korvaukset eivät ole perusteltuja, koska kuukausittaiset ansionmenetykset ja toimintavapauden rajoitukset ovat joka kuukausi samat riippumatta kilpailukiellon rajoitusajan pituudesta. Lisäksi ensimmäisten kuuden kuukauden alempi korvaustaso johtaa siihen, että sovitaan jatkossakin helpommin kuuden kuukauden kilpailukieltosopimuksia.

Työntekijälle kilpailukiellon vaikutus ilmenee merkittävänä työntekijän ansiotulojen vähentymisenä sen vuoksi, että työntekijä ei voi tehdä rajoituksen piiriin kuuluvaa ammattitaitoaan ja koulutustaan vastaavaa työtä silloin kun se luetaan kilpailevaan toimintaan. Korvauksen on vastattava koko ansion menetystä ja tulee olla siis kohtuullisessa suhteessa kilpailukiellosta aiheutuviin työntekijän toimintavapauden rajoituksiin, jotka ovat useimmiten niin laajoja, että estävät työllistymisen muihin tehtäviin rajoitusaikana. Erityisen ongelmalliseksi korvaus muodostuu alimmilla tulotasoilla.

Esityksessä viitataan siihen, että sopimuksella rajoitetaan työntekijän oikeutta tehdä työsopimus työsuhteen päättyessä. Mutta varsinaisena toimena pitäisi kai olla kilpailevan toiminnan rajoittaminen, ei työsopimuksen tekeminen. Työsopimuksen tekemisestä voi kestää kauankin ennen kuin ryhtyy tekemään varsinaista työtä.

Yksi erityisen merkittävä seikka käytännön ongelmien kannalta on kilpailukieltosopimusten mitättömyys. Sopimuksen mitättömyyden ei pidä koitua työsuhteen heikomman osapuolen vahingoksi, jos kilpailukieltosopimus on alun perin tehty lain vastaisesti ilman erityisen painavaa syytä. Työnantajalla tulee olla korvausvelvollisuus joka tapauksessa. Työnantajan, jonka aloitteesta kilpailukiellosta on sovittu ja joka on sopimussuhteen vahvempi osapuoli, ei tule voida edukseen vedota jälkeensä kilpailukiellon mitättömyyteen.

Hallituksen esityksessä otetaan kantaa siihen, että työnantajalla on tietyissä oloissa mahdollisuus kilpailukieltosopimuksen irtisanomiseen, mutta että "irtisanomisoikeutta ei kuitenkaan ole enää

sen jälkeen, kun työntekijä on päättänyt työsopimuksen”. Tässä pitäisi täsmentää, että sillä tarkoitetaan irtisanomisilmoituksen antamista työnantajalle. Tällöinhän työnantajan tietoon tulee työntekijän aikomus päättää työsuhde. Työnantaja ei voisi siten vapautua korvausvelvollisuudesta enää tämän jälkeen.

Tekniikan Akateemisten liitto TEK ry